

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 57. De diffamatis de h[a]eresi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

interdum vero nulla oritur, ut in eo qui retinet li-
bros prohibitos ostendi supra hac. 2. par. super cap.
fraseruitatis. §. est supradictis. & seq. & in ceteris
causis idem ex considerandum. ne quid unquam du-
rius quam postulat equum, statuat.

QVÆSTIO LVII.

De diffamatis de hæresi.

S Y M M A R I V M.

1. Diffamati de hæresi qui dicantur.
2. Diffamatis canonica purgatio est indicenda etiam si per testes infames sint delati.
3. Et apud malos ac viles sint infamati.
4. Sive ab æmulis ortum habuerit infamia.

Vinquagesima septima quæstio est:
Diffamati de hæresi, qui sunt?

Ad hanc respondemus, quod illi dicuntur de hæresi diffamati, de quibus est publica vox, & fama, & communiter apud omnes simplices, quod talem hæresim prædicauerint seu defæauerint, vel alias illi adhærent.

2. Et talibus est purgatio canonica indicenda, iuxta cap. Inter sollicitudines. extra de purg. cano. Nec refert an fuerint infamati per graues, & bonos testes, an per infames, & viles: utpote per perituros, & hæreticos, ut in c. Accusatus. §. licet. extra de hæret. li. 6. per excommunicatos, & in crimine participes, ut in c. Contra Christianos. eod. tit. & lib. qui omnes in hoc crimine ad testificandum admittuntur.

3. Refert ne an sit infamatus de hoc crimine apud bonos, & graues, vel apud viles, & vitios irretitos? certe non, quantum ad indicendam purgationem: sicut nec ibi, quantum ad condemnationem. Nunquid est maior labes hæresis infamia, quam hæresis ipsa? certe non, quantum ad indicendam purgationem; Grauius est forte conuictum de ipso crimine, quam de criminis infamia volitante. Si ergo creditur criminosis in illo, nunquid plus in isto? certe sic. Et in probationem huius c. Inter sollicitudines, & c. Excommunicamus. præalleg. & allega. c. Ut officium, & c. Inquisitores, & omnia alia eo. ti. li. 6. loquuntur de infamatis de hæresi indistincte, nullam faciētia penitus mentionem, an apud bonos, & graues, vel apud malos, & viles fuerint infamati.

4. Nec refert etiam an infamia habuerit ortum ab æmulis, vel amicis, nec in hoc crimine, nec in alijs, postquam habuerit initium a qualitatibus facti, & conditionibus, ut est textus rotundus extra de purg. cano. c. Accedens. Sufficit enim quod sint publice infamati ad hoc quod eis purgatio canonica indicatur, in quam si non cōsenserint, sunt anathematis gladio feriendi: & si per annum in excommunicatione persistierint, sunt velut hæretici condemnandi, ut habetur clare eo. li. 5. c. Excommunicamus. l. §. qui autem.

COMMEN. LXXXII.

Materiam huius quæstionis tractat Locutus in opere iudiciali verbo, diffamatus, et Reporterium Inquisitorum verbo, diffamatus. & Zavelinus tract. de hæret. c. 11. nu. 3. & ibi Campegius, de alij competentibus locis. Est autem frequens etiam in hoc tribunali diffamationis usus, cum ex diffamatione Inquisitores inquirere possunt in diffamator de hæresi, & propterea quid sit in hoc articulo obseruandum, explicat hic luculenter Emericus.

a. Ad hanc respondemus, quod illi dicuntur de hæresi diffamati, de quibus est publica vox, et fama, &c. Concilium Tolosanum, ca. 16. §. illos etiam in hac verba describat diffamatos de hæresi. Illos autem debent pro diffamatis habere, contra quos publica fama clamat, vel de quorum diffamatione apud bonos, & graues coram Episcopo loci legitime constiterit, hæc ibi. & quomodo quæ dicatur diffamatus, tradit etiam Bar. in l. turpia. §. 1. nu. 3. ff. de leg. 1.

b. Et talibus est purgatio canonica indicenda, &c. Qualis autem ritus debeat in hac purgatione indicenda obseruari, tradit copiose Emericus in secundo modo processum fidei terminandi: ubi dixi copiose.

c. Purgatio vero diffamatis tantum iniungitur, si præter infamiam alia suspiciōnis hæresis adessent indicia, abiuratio quoque esset imponenda, ut docuit Emericus, 3. par. in 7. modo processum fidei terminandi, de quo quid sit sentiendum dicam ibi. & de purgatione canonica egi etiam supra in hac 2. parte super c. inter sollicitudines.

c. Nec refert an fuerint infamati per graues, & bonos testes, an per infames & viles. Sed videtur aduersari Concilium Tolosanum paulo antea relatum, quod postulare videtur testes graues, & bonos ad probandum diffamationem alicuius seu per hæresim, cum Emericus hic dicat parum referre an testes apud quos est infamia de aliquo sint inuergit necne. Hæc controversia ita mihi breuiter videtur dirimenda, ut diffamatio, aut infamia de hæresi perfecte probetur, duo testes boni, & graues sufficiant, ut disserui inf. par. 3. nu. 78. & ita videtur intelligendum Concilium Tolosanum paulo antea relatum, & ubi sic fuerit probata diffamatio contra aliquem, pena ordinaria erit diffamatis de hæresi iniungenda, id est, illa quæ talibus iure solet iniungi, qualis est canonica purgatio, quod si testes fuerint viles, & infames, licet conueniendi non sint, ad hoc ut ex dictis eorum ad inquirendum procedatur.

duo tamen ex illis non videtur sufficientes ad hoc ut diffamato pena ordinaria imponatur, sed mirum erit tractandus, nec ad purgationem subuendenda erit exigendus, nisi plenior probatio accedat, & alia indicia, & adminicula simul cum diffamatione cooperantur; quoniam duo testes solus minus idonei in causis, in quibus ad testificandum admittuntur, nunquam sufficiunt ad hoc, ut ex dictis eorum reo pena ordinaria imponatur, ut late docui inf. par. 3. super q. 64. ubi ita cum communi Doctorum sententia interpretor in hac loco ab Emerico allata. Nam quomodo

nus Inquisitor nullam heresim infamiam a quibus-
cunque ad se delatam contemere debeat; non tamē
putare debet eā aequē probari per testes minus ido-
neos; atq; per graves, & omni exceptione maiores.

Hac ergo ratione intelligenda & temperanda
mihi videtur Auctoris sententia hoc loco, ne quid
durius contra aliquos statuatur.

Nec refert etiam an infamia habuerit ortū
ab amulis, &c.) At contrarium videtur conclu-
dere communiter Doctores. Gandinus tract. de ma-
lesic. tit. quomodo cognosc. de malef. per inquisiti-
onem. Practica Papiensis in forma inquisitionis,
verbo non quidem a malevolis, quod probat aperte
textus in c. qualiter & quando 2. de accusatio. ibi:
Non quidem a malevolis. & in cap. licet Heli. de
simonia.

Et Emericus quidem hic aperte concedere vi-
detur diffamato de heresi canonicam purgationē
esse indicendam, etiam si infamia originem habuerit
ab amulis & inimicis: quā sententia simpliciter
accepta, iuxta ea quae paulo antea dicebamus, tenē-
da non videtur: sed cum ab inimicis & amulis or-
ta est infamia, ea plane sufficit ad dandum initium
inquisitioni, non tamen ad canonicam purgationem
inungendam: quia, ut dixi, sicut pena ordinaria im-
ponenda non est ob dicta duorum testium minus ido-
neorum, eodem modo non videtur inungenda, quo-
ties ab amulis & inimicis initium duxit, quod si
plures testes minus idonei affuerint, aut a multis
amulis profluxisse infamia videatur, si verisimilia
dicant, tunc purgatio canonica imponi poterit, &
parva quaelibet alia ordinaria; atq; hac videtur esse
non obscura Emerici sententia hoc loco, ob illa ver-
ba: Postquam habuerit initium a qualitatib. fa-
cti, & conditionibus, sed haec omnia plenius probā-
tur a nobis in 3. parte super tit. de modo continuan-
di processum per inquisitionem, & super q. 64.

Atque haec sunt in hac causa diligentissime con-
sideranda, ne quid durius, quam postulat aequum in
reos vilo tempore statuatur, eandem cum Emerico
praeiatis locis senserunt Locatus, & Capegius,
quae vel ita sunt intelligenda, vel respondenda:

Quomodo autem probeatur infamia, per quos, &
quales effectus producat, dixi infra par. 3. vers. &
suma probata, nu. 80.

Ad haec, ne quid desideretur, quod huic loco lucē
afferre possit, observandum est, diffamationem de
heresi quandoq; oriri adversus aliquos, ex eo quod
in locis diffamatis de heresi aut suspectis versati
fuerint, ex quibus inde ad nos accedunt: in quibus
quid sit observandum his maximē temporibus ele-
gantē docuit synodus Salisburgensis superioribus
annis celebrata, constitutione 6. c. 2. in haec verba:
Eos quoque observare debent Parochi, qui ex
haereticorum locis, siue de heresi suspectis veni-
unt, singulorumque dicta, & facta animadver-
tant, ac de eorum vita, consuetudine, & ratione
cognoscant, si qua de ijs suspicio fuerit, ordina-
rium admoneant. haecenus ibi.

Postremo illud est hic addendum, quod valde salu-
briter canit olim Concilium Tholosanum ca. 16. §.
sed nec eos, ne videlicet Praelati, Barones, aut quicū-
que alij Domini terrarum, diffamatos de heresi, vel

A suspectos in familia, aut consilio suo habeant in hec
verba: Sed nec eos, scilicet haereticos, aut haereti-
corum credentes, aut etiam aliquos diffamatos de
heresi, vel quos credūt de hoc esse suspectos, in
sua familia, vel suo consilio habere vel retinere
praesumant. haec ibi. Quod non modo intelligendū
puto postquam damnati sunt, & in iudicio legitime
constitit de infamia & suspicione, verum ante sen-
tentiam: nulli enim quacunque heresis suspicione,
aut infamia notati magistratus gerere debent, ut
dixi supra hac eadem parte super q. 52. §. quidam
namque sunt.

QVÆSTIO LVIII.

De Relapsis.

S V M M A R I V M.

- 1 Qui dicantur proprie relapsi, & quod labantur
aliqui in heresim, aliqui in fautoriam.
- 2 Relapsorum in heresim casus quatuor. Primus
si quis incidat in eam, quam abiuravit.
- 3 Secundus si labatur in heresim, quam abiuravit
ut vehementer suspectus.
- 4 Tertius: si post abiurationem heresis generali-
ter labatur in heresim aliam ab abiurata.
- 5 Quartus, si postquam abiuravit ut haereticus,
deducat, visitet haereticos, &c.
- 6 Relapsi praefati tradendi omnes brachio secu-
lari.
- 7 Casus dubij, in quibus Papa esset consulendus.

Quinquagesimo octava quaestio est:
Relapsi qui sunt, & si haeretici ha-
bendi sunt.

Ad hanc respondemus, quod il-
li proprie dicuntur relapsi, qui prius
fuerunt lapsi; unde relapsi, quasi iterum lapsi.

D Labi enim dupliciter: nam aliqui labuntur in
heresim, aliqui in fautoriam heresis. Labuntur
autem in heresim, qui in illa deprehenduntur,
iuxta c. Ad abolendam. §. praesentis de haeret. lib.
5. siue deprehendantur facti evidētia: siue con-
fessione propria: siue testium production legi-
tima, iuxta gloss. super allegato cap. & §. &
verbo, deprehensus, & de verborum sign. capit.
Super quibusdam. Labuntur autem in fauto-
riam, qui haereticos receperunt: defensant: senten-
tiam, iudicium, vel processum fidei directē vel
indirectē impediunt, iuxta cap. Vt inquisitionis.
per totum.

E 2 Ergo & relapsi sunt in duplici genere: qui-
dam enim sunt relapsi in heresim: & sunt casus
quatuor, in quibus aliqui dicuntur proprie in he-
resim relapsi.

Primus casus est: quando quis incidit in illam
heresim, quam antea abiuravit, ut deprehensus
in eadem, ut in c. Ad abolendam §. praesentis, & §.
illos quoque. Vt pote, deprehensus est quidam
in hanc heresim incidisse, quod Christus nō est
natus de Virgine: abiuravitque illam: & post in-
candē abiurata deprehensus est recidisse: relap-
sus